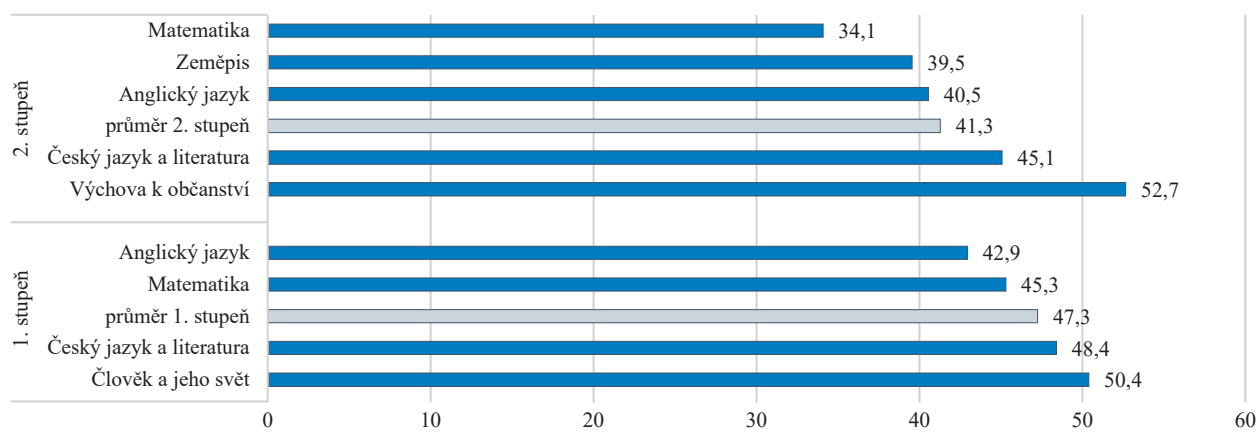

GRAF 47 | Četnost znaků kvality osobnostního a sociálního rozvoje ve vybraných předmětech na 1. a 2. stupni (v %)

Zjištění z výuky dokumentují, že osobnostní a sociální rozvoj je na rozdíl od prvního stupně, kde se mu věnuje v určité míře pozornost ve většině předmětů, na druhém stupni soustředěn jen do některých, například výchovy k občanství. Z toho plyne, že na druhém stupni není dlouhodobě naplňován jeden z cílů směřujících k rozvoji sociální a personální kompetence žáků napříč předměty. Vzhledem k vyšší potřebě sociálních vazeb mezi žáky starších ročníků je malý rozvoj sociálních dovedností jednou z příčin snižující se motivace žáků na druhém stupni.

3.2.2 Adaptace žáků na první ročník základního vzdělávání

Usnadnění adaptace žáků prvních ročníků na školní prostředí považuje převážná většina škol za jeden z klíčových aspektů úspěšnosti žáků v jejich vzdělávací dráze. Z navštívených škol je dlouhodobě vysoký podíl těch, které nabízejí aktivity pro děti a jejich zákonné zástupce ještě před nástupem do ZŠ (95,2 %). Nejčastěji se jedná o společné návštěvy školy dětmi MŠ (94,5 %). Častá je také nabídka aktivit pro zákonné zástupce dětí v předškolním věku, např. den otevřených dveří, schůzky, besedy a společné aktivity pro žáky ZŠ a děti v předškolním věku, např. kroužky, výlety, kulturní a sportovní akce. Pozitivním zjištěním je skutečnost, že oproti předchozímu školnímu roku mírně vzrostl podíl škol, které realizují pokročilejší adaptační formy, jako jsou edukativně stimulační skupiny pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky (21,1 %). Adaptační aktivity realizované po nástupu žáků do prvních ročníků nabízí žákům 90,9 % škol. Pozitivně je třeba hodnotit zvýšení četnosti poskytovaných individuálních konzultací zákonným zástupcům (86,3 %). Přibližně sedmina škol realizuje adaptační a seznamovací pobyty nebo přidělení „patrona“, např. žáka z vyššího ročníku každému žákovi prvního ročníku.

ČŠI mj. sledovala, jakou podporu poskytují školy žákům prvního ročníku, kteří mají logopedické obtíže. Školy aktivně zareagovaly na rostoucí počet žáků s poruchami řeči a výslovnosti a zajistily odpovídající vzdělávání pedagogům. Specializovanou péči v této oblasti zajišťuje 90,9 % navštívených škol. Podíl těch, které doporučují žáky s poruchou řeči k diagnostice a odborné péči mimo ZŠ, se mírně snížil (na 76 %), naopak podíl škol, které využívají služeb interního pedagogického pracovníka v ZŠ, např. logopeda, logopedického asistenta nebo logopedického preventisty, se mírně zvýšil (na 36,3 %). Téměř desetina škol využívá služeb externího odborníka, který dochází do školy, což je stav, který zůstává v horizontu několika posledních školních let na obdobné úrovni. Průměrný počet žáků v logopedické péči ve školách, které tuto péči poskytují, se zvýšil o třetinu (z 8,4 na 12 žáků).

3.2.3 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – průběh společného vzdělávání

Naplňování principů inkluzivního vzdělávání sleduje ČŠI dlouhodobě v souvislosti s dopadem legislativních změn v této oblasti. V rámci jednoho ze specifických úkolů se již tradičně zaměřila na sledování, hodnocení a kontrolu naplňování principů společného vzdělávání a dodržování jeho právního rámce.

Ve školním roce 2019/2020 dodržovalo při vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření doporučení školských poradenských zařízení účelně, v potřebném rozsahu a ve všech případech 87,2 % navštívených škol. V 8,3 % škol nebyla doporučení naplňována v potřebném rozsahu, případně nebyla využívána účelně. Tento stav se v posledních třech školních letech téměř nemění. I přes časté zaměření DVPP pedagogů na oblasti práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami došlo meziročně ke zhoršení, podíl škol, kde podpůrná opatření pro žáky nebyla poskytována ve všech případech, vzrostl z 0,2 % na 4 %.